

KELT.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPI LAP.

Előfizetési díj

Vidékre postán vagy helyben házhoz
hordva:

Egész évre	12 frt.
Félévre	6 „
Negyedévre	3 „
Egy hónapra	1 „

Egyes szám ára 5 kr.

Megjelenik minden nap, az ünnepeket követő
napok kivételével.

Szerkesztői szállítás

Belső-farkasutca 76. szám, hová a lap szellemi részét illető
közlemények czímzendők.

Az értékes cikkek díjaztatnak.

Készítők nem adatnak vissza.

Kiadó-hivatal:

Stein János könyvkereskedése, hová az előfizetések és hirdetések
küldendők.

Hirdetési díjak:

Utolsó hasznított gármond sor ára 6 kr.
Helyegyi minden hirdetés után 30 kr. Nagyobb
és gyakori hirdetéseknek külön kedvezményt is
nyújt a kiadóhivatal.

Hirdetéseket figyelmeznek:

Bécsben: Oppel, Alajos (Wallsele 22.) Haszná-
latos és Vagler (Neuer Markt 11.)
Pesten: Lang Leopold (Erzsdórt 9. sz.)

Nyitlertéri onkkek

gármond sora után 25 kr. fizetendő.

A

„KELET“

politikai és közgazd. napilap
negyedik félévi folyamára

kérjük az előfizetési pénzek mielőbbi bekl.
desét, legcélszerűbben postai utalványlapokkal.
A lap szellemi része felől kezeskedik a
szerkesztőség buzgalma és a munkatársak bőv.
sorozatának szakavatottsága.

A lap kiállítása körül alíroított kiadó-hi-
vatall minden kitéphető elkövet, hogy a t. elő-
fizetők méltó igényét kielégíttessék.

Előfizetési árak maradnak a régiók:

Jul.-decz. félévre 6 frt. Egy hónap 1 frt.

Jul.-sept. negy. 3 frt. Egyes szám ára 5 kr.

8 előfizető után tiszteletpéldánnyal szol-
gálnak t. gyűjtőinknek.

Végül figyelemreztetjük t. előfizetőinket a
különös kedvezményre, melyben olcsó könyvek
megszerzése által, a „K e l e t” előfizetői ré-
szesülnek.

A „KELET” kiadóhivatala.

A választások után.

Pest, július 18.

(A.) A választási harc lezajlott, a szen-
vedélyek lassankint lecsendesülnek s az igaz
ügynek, a Deák-pártnak diadala megnyugtá-
tással tölti el a közvéleményt, mely nem indok-
latlanul aggódott a felett, hogy az évek óta
folymatott igazság, gyánusítás és piszkolódás a
műveltebb osztályokat a szélsők karjaiba
sodorhatja. Ez aggodalom szerencsére nem tel-
jesült; a társadalom minden osztálya verseny-
ezett a mérsékletben, a hazafiságban, a Deák-
párt zászlajának támogatásában. Ötvenháromra
megy azon kerületek száma, melyeket pártunk
az ellenzékől visszahódított; így nyolcad ré-
sz-e az összes választó kerületeknek. De nem
egyedül a szám, hanem a helyek is figyelemre
méltók, hol a diadalok kivirattak. Először sorban
áll Bács megye, hol az oktetlet hódítottunk
vissza. E megye sajátosága nemzetiségi és et-
nographiai viszonyai folytán pártunk diadala a
lakosság kijáratadásának, a magyar államesz-
megszállás dulasának világos bizonyítéka. Ugyan-
ez mondatott Krassó-megyéről s a felvidék több
megjéről is.

De nemcsak a vegyes néptörzsek által
lakott megyék vitték diadalról diadalra zász-
lóinkat. A legnagyobb meggyőző: Veszprém, Szab-
olcs, Tolna, Somogy, Heves stb. megyékben is
roppant hódításokat tettünk, melyek megtá-
madhatatlan tanúságok annak, hogy maga a ma-
gyar nép is megunta a közjogi harcot s a ter-
mektelenség teréről az eredménytelen munka,
a haladás és tevékenység áldásos mezejére akar
lépni. A nemzet nagy tömegét az alkotás, a
munka érzi, minden jónak és nemesnek ezen
kudorlás, ragadta meg s nem akar többé
azokról hallani, kik mindenféle szép harcos
ütrügök és hazug állítások álcaja alatt té-
lenlenség, tespedésre vagy agyremek utáni hasz-
talan erőlködésekre kárhoztatják.

Ezen fényes sikert el nem homályosítja
azon körülmény, hogy 53 nyert kerület mel-
lett 27 kerületet veszítettünk. Sajnos e vesz-
teség, az bizonyos. De eltekintve attól, hogy
az ellenzék ezen diadalainak nagyobb részét a
legcsufosabb pressió, a törvénynek önkényes
csútrés csavarása segélyével vívta ki, minélgyo-
rababb ilyen választás megsemmisítése biztosan vár-
ható: azt is figyelembe kell vennünk, hogy a
Deák-pártnak, miután a mult országgyűlésen is
őve volt az óriási többség, igen sok veszteni
valója volt. De azért ő aránylag igen keveset,
az ellenzék pedig, melynek csak kevés veszte-
ni valója volt, roppant sokat veszített. Így áll
a dolog. Különböző a veszített kerületek száma
még sokkal kevesebb mint volna, ha a Deák-
párt ezen kerületekben is oly erélyt fejt ki,
mint az ellenzék. Sajnálatosul kell kimondanunk,
hogy ez nem így történt. A biztonságos tulságos
érzete miatt éppen ezen kerületekben nem té-

tett semmi a balok üzemeinek paralyáslására
s így olyan kerületeket is elvesztettünk, me-
lyeket bizony igen könnyen meg lehetett volna
tartani. —

Ime! ezek a lefolyt választási mozgalom
tanúságai. Győztünk mindenütt, a hol a tör-
vény eszközeit felhasználtuk, a hol nem biz-
tuk el magunkat s indulcink már a harc
előtt az ellenzéknek nem engedte át a diadalt.

A Deák-pártnak sohasem volt szüksége,
hogy erőszakkal szerezzen magának híveket,
hogy furfangosnál furfangosabb eszközöket hasz-
náljon terveknek megvalósítására, hogy a tit-
kos szavazás hóbertjához folyamodjék — mint
az ellenzék; de másrészt sok helyen valamivel
több erély, valamivel több határozottság két-
ségkívül igen sokat használt volna. Nő de a
mi elmut, vissza nem jó; a multa névze nem
segíthetünk többé s csak a jövőben kell oda
mükdönnünk, hogy az elbizakodottság érzetéből
származó télenység többé ne jemetlődjék. A je-
lennel ugy is meg lehetünk elégedve s az egész
ország bizalmával és megnyugvással néz az
országgyűlés összeülése elé, mely valószínűleg
megszabadul a közjogi viták bajától s kizáró-
lag belső szervezettünk megszilárdítására, anyagi
és szellemi érdekeink támogatására s Magyar-
ország állami lételének megszilárdítására fogja
tevékenységét irányoztatni.

Az 1873-iki költségvetés

előmunkálatai a ministeriumokban körülbelül már
bejejeztettek, a mi még hátra van, az is egy-két hét
alatt elkészül. A nyomdai kiállítás is augusztus hó
folyán készen lesz, ugy hogy mi sem gátolja a költ-
ségvetésnek rögtön az országgyűlés összeülése után
előterjesztését és azt, hogy míg a delegáció ülése-
zik, a képviselőház pénzügyi biztosság megvita-
szi a költségvetést. A honvédelmi, igazságügyi és
közoktatási tárcák költségvetése mutat föl a folyó
évről teljesen nagyobb kiadási tételeket; valószí-
nű azonban, hogy a közlekedési és pénzügyi tárcák-
nál is emelkedett a kiadás. A mi a bevételeket il-
let, azok is öröndetes szaporodást mutatnak, s a
hírek, mintha az államvédelmek apadtak volna,
alapalanok. A közvetlen adók és a fogyasztási adók
tevékenesen több bevétellel vannak előirányozva, s a
budget összesítése egyáltalán nem ad okot nyugta-
lanságra. Hogy lesz-e hiány és mennyi, az főkép a
delegációk elhatározásaitól függ, s ha a közös költ-
ség teljesen emellett a deklarációt nem fogjuk ki-
kerülbetni. Mindazáltal a hiány nem lesz oly nagy,
hogy miatta agyodni kellene, s a kormány semmiféle
kolcsónperációzót nem szándékszik eszközölni.

A közös hadügyministe- rium költségvetése,

a melyre névze már annyira
hír járta be a lapokat, bécsi hírek szerint, már elké-
szült, s tettei jelentékeny kiadási többletet mutat-
nak fel. A „Reform” szerint „a gyalogság létszá-
mának szaporítása” által indokoltatik a fölemelés:
a „P. N. 15” azonban határozatának kikéi a kérdés-
ben a bécsi sajtó magatartása ellen, s igazgat adók
nézeteknek, kik e ministerium költségvetésében a lehető
kímélettel hangoztatják, az elkerülhetlen szükségessé-
gére hadi kiadások és berrházasoknak a honvédség
előnyösítését sokkal célérzékenyebben mondván. A
pozsonyi „Westungarische Grenzboten” ugyanezen
tárgyban folyt bécsi ministeriandási tárgyalások fo-
lyamából a következők értesített nyerte: Mint nekünk
jól értesült körökben írják, a legutóbbi ministerián-
dás alkalmával a közös hadügyminister indítványt
tett a katonai hivatalokhoz fizetésnek fölemelésé
felett; erre az uralkodó azon kívánságának adott ki-
fejezést, hogy minden nélkülözhető új kiadás ejtes-
sék el, a katonai hivatalokhoz fizetés fölemelése
azonban a delegációktól. Utólag kéremdőt jóváhagyás
reményében, rögtön léptetessék életbe.

Az osztrák nemz. bank és a magyar kormány.

Bécsből írják a
„P. N.”-nak: A bécsi lapok azon híre, hogy a ma-
gyar kormány az osztrák nemz. bank igazgatóságá-
val tárgyalásokat folytat, alappal bir; e tárgyalások
sok egyes részletei azonban még most teljesen bi-
zalmassá jellegűek. — Az osztrák nemz. bank körülb-
tudják, hogy a magyar kormány teljesen elkészít
azon esetségre is, ha a bankkal nem tudna meg-
állapodása jutni; itt azonban azt vélik, hogy ilyes-
mi a pesti piacon válságot idézne elő. Különböző

mindenesetre hosszabb idő fog eltelni, míg egyik
vagy másik irányban a dolog eldöntetik.

A zslvölgyi kőszénteleg

ügyében ujabbán következőkről értesül a „Kor.”: a
verő konsortium u. m.; Rafael, Erlanger, francia-
osztrák, és francia-magyar bank hat millió beru-
házat tartoznak tenni. A tiszta jövedelemből az állam
évenként 110,000 frtot kap, 420,000 frtot, mint a
hat millió két percentes kamait kapja a konsorti-
um, a legközelebbi 420,000 frt azonban az állam
tulajdon, mint szintén két percentes kamata a hat
millióra becsült teleknek; ha több jövedelem lesz,
az megosztatik az állam és a konsortium közt, és
40 év után az egész telep ismét az állam birtokába
jön vissza.

Indítvány

a „Victoria” jégkár-biztosítási
szabályaihoz.

Az egyházi épületek taksár elleni biztosítási
szabályai annyira méltányosok, hogy nem lehet gon-
dolni olyan egyházat, mely épületeit táz ellen bizto-
sítani ne óhajtán, annyival inkább, mivel a bizto-
sítási összeg oly csekély, hogy a mely egyházi elől-
járóság figyelembe nem véve az egyházi felsőbb-
ség taksárát táz köztelző intézkedést, nem biztosítja
táz ellen épületeit: az az egyházi előjáróság vagy
hanag, vagy a felsőbb rendektel teljesítésben en-
gedetlen. E tekintetben az egyházi hivatalnokokat a
biztosítás köztelve érdekli, a mennyiben a biztosítá-
si összeget nem ök, hanem az egyház pénztára fi-
zeti.

Máskép áll a dolog a jégkár elleni biztosításra
nézve. A biztosítási szabályok értelmében az egyházi
hivatalnok saját birtoka utáni természetű biztosít-
hatja. Épen egy, mint bárki más világi egyén: de,
kepelzetését nem biztosíthatja, mert erre nincs szá-
bály. A mint tudva van, az egyházi hivatalnok fizé-
tése nagyrészt mindenütt ősz és tavasz természetűből
áll, mely egész bérzetétől két kalangya ősz-, két
kalangya tavaszbuza, rozs, zab. Nagyrészt, mert kész
pénz fizetés csak a földmíveléssel nem igen foglal-
kozó városokban s egy néhány duma kárpótlást ka-
pó egyházakban van; a falukon pedig mindenütt
szalmatekét fizetnek. Verje el a jég a falu ősz- és
tavaszhatárát, nagyrészt elverte az egyházi hivatal-
nok képét is, mert hogy ez esetben rendes ké-
pés történjék: azt kívánni se lehet. A ki a szabályok
értelmében biztosította természetét: az vigasztalva
van, mert meglehetősen kárpótlást nyer; de az egy-
házi hivatalnoknak még reménye sincs kárpótlásból,
mert ő nem biztosíthatja képét azért, mert nem
volt hol. S pedig hány olyan egyházi egyén van,
kinek nem levén birtoka: egyedül egyházi fizetésre-
re támaszkodik, — s ha képét elverte a jég, akkor
évi fizetése nagy részben meg van semmisítve.

Nagy részben, mert bárha ez esetben az egy-
házi törvény azt rendel, hogy képének feletését
kötelesek a halgatók befizetni; de másfelől azt is
rendeli, hogy a másféle részben az egyházi hivatal-
noknak is oszoni kell a kárban, — s ha meggon-
doljuk, hogy egy ily kár alkalmával mily hiányosan
történik a kepe fele részének beszoalagítása: nem
mondunk valaiban, ha azt mondjuk, hogy jég-
verés alkalmával az egyházi egyén évi fizetése
nagyrészt meg van semmisítve.

A biztosító egyletek e tekintetben nem irtak
elő szabályokat és pedig azért, mert a biztosítást
birtoka fektetni nem lehetett. De ha vannak más
méltányos és igazságos alapok, melyekre a bizto-
sítást fektetni lehet, miért ne lehetne e tekintetben is
szabályokat föállítani? Aláírásunk fölve egyfóly az,
hogy meg ne esatlanssék, másfelől pedig az, hogy
méltányos kárpótlást nyújtsion a biztosított kárval-
loltaknak. S e cél szemelőtt tartásával, hogy nem
lehetetlen e tárgyban jégkár elleni biztosítási
szabályokat föállítani, lássuk egy pár szóval röviden.

Törvény által meg van állítva az, hogy azon
hallgat, ki a természet súlyosságai miatt szálmá-
képet nem fizethet: kalangyától köteles fizetni két
véka buzát vagy rozst, két véka zabot vagy ár-
pát. Jégverés esetében pedig ennek csak felét tar-
tozik fizetni, az az egy véka buzát, vagy rozst, egy
véka zabot, vagy árpat. Az egyházi egyén tehát ke-
péje fele részét soha sem biztosíthatja, mert az ne-
ki örökre biztosítással van s így csakis a másféle ré-
szét kell a társulatnál birtoktatni. De hogy lehet
ezt a feletést megtudni? Nem nehéz, mert végünk
fel egy oly megyét, a hol száz egész kepe befizet

van; ha szálmásképet nem fizethetnek, mivel gyege
a gabona: akkor fizetni kötelesek 200 véka ősz-,
200 véka tavaszgabont, — jégverés alkalmával csak
100 véka ősz-, 100 véka tavaszgabont — elveszven
a más száz véka ősz és száz véka gabona a jégve-
rés miatt. Egy ilyen megyében az egyházi egyén
tehát csak 100 véka, vagy 25 köböl bú-
za vagy rozs, és 25 köböl zabot biztosíthat. De hát
ha az egyházi egyén többet fizet, mint a mennyi
képeje neki van? — Ezt feltelni nem lehet azért,
mert nem lehet gondolni oly egyházi egyént, a ki
a társulatot megesseli öhantán, a mi pedig tisztán
kiünnék akkor, mikor a kár felvévő biztosság meg-
jelenve rektifikálna a kárt, s ekkor kivigálnék az,
hogy többre biztosított, mint a mennyi egész kepe-
fizető egyén van. S természetesen, hogy a többletet
leítve, csak a valódi kár fizetés a társaság.

De bárha azon eset fordulna elő, hogy csak az
őszhatár vert el a jég, a tavaszhatár nem. Eset-
ben a tavaszhatár szóba se jöhet, csak az őszhatár.
S még az is előfordulhat, hogy az őszhatárnak csak
feletését veri el a jég, fele, vagy harmada épen
marad. A kár felvévő biztosság ezt is rektifikálhat-
ja, mert a kinek gabonájukat el nem veri a jég,
azok kötelesek egész szálmásképet fizetni, és csak a
kinek elverte, azok egy véka buza, rozs vagy zabja
számítódik, ezt pedig a képező lista tisztán kima-
tatja.

A biztosító egyleteknek csak azt kell megállita-
ni egy külön szabályban, hogy egy véka buza, rozs,
vagy zabért mennyit kell biztosítási összegként fizet-
ni, — egy más szabályban pedig azt, hogy a kár
felvétél után 50, vagy száz véka buza, rozs, vagy
zabot annyit fizet, a mennyi kár történtek a ga-
bona piaci ára.

Igy — a nélkül, hogy a társulatra névze meg-
eshetése — is a csalásnak s ebből keletkező hátrá-
nyának előfordulhatna, új szép tét nyílva a társu-
lati alapítók gyarapítására, nem lehetvén még gon-
dolni is oly egyházi egyént, a ki jég ellen képét
ne biztosítán. — E tekintetben — megtanlás ese-
tében kész lesznek, egy részletes s igen méltányos
„Szabály tervezet” is szolgálni.

Fel-Doboly, 1871. július 15-én.

Bartha Károly,
fel-dobolyi ev. ref. lelkes.

BELFÖLD.

Utóhang a tordai választásához.

Torda, július 17.

Tordamegye alsó kerülete országgyűlési képi-
selő választása e hó 2, 3 és 4-én zajlott le s hogy
ceseden, nem az ellenzék fennhangon hirdetélt
bigadt eljárásának, hanem csak a dekátpárti szava-
zóknak tapintatlatul óráj vezetőinek tulajdonítható, kik
kerlve minden tintetést, a legnagyobb cesden
vonultak be szavazóikkal s a leszavazás után pár órá-
val hasonló rendben távoztak.

Pártunk a választás napjaira egy permanens
bizottmányt alakított, magát a vidéki szavazók ve-
zetőit érinkeztetve téve felkérte az illetéket saját
tájékoztásra végett a szavazók számadát illető adatok be-
szolgáltatására. A torokóki és szentlőrinci járásknak
2-án kelleltvén szavazni, 1-én már azon értesítést
vettük, hogy az ellenzék kortesi a szó teljes értelmé-
ben előmondván a választó községeket hol szép íge-
ret, ámitás és félbevágott 10 írtosokkal nem boldo-
gulhatnak, fenyegetéssel igyekeztek hatni, igérvén,
hogy Tordára bejvetveköi alkalmával főve veretnek;
a járái és torokó-i választók Aranyosszéki ígve-
ketek ily értelemben hatni, mint a melynek pár
közégen keresztül vezet Tordára az út, minek kö-
vetkeztében a szavazók megvédésére a boróvi hidhoz
katonai fedezet köldetett. — 3-án a mezőegri, ka-
pusi és aranyosi járásk szavazói közvetek: de
már 2-án este jelentés tetteit az ellenzéknek az
előbbiben hasonló eljárásról ézen három járásban
is, sőt Rics, Kis és N.-Iklánd, Uraly, Péter és
Sósputak együttesen jöve a záhi határ. M. J. ál-
tál fellaroktatván nem csak fenyegettek, hogy
Tordán mind agyon veretnek, de általa többen tet-
telesen is bántalmaztatják, minek következtében a
szavazók nagy része megrémülve, hogy Tordán sa-
knyan teljesítették lozen ígert, az utról megter-
ve, haza távoztak; egyáltalán az ellenzék az e-
gész választó kerületben elanyyira terrorizálta a vá-
lasztókat hozzá ily tolerans főbédési ígéreivel
hogy több közöségbelek mint Rics, Uraly, Sósputak
választói vissza tértek, Órke községe meg sem mert
indulni, s a bogátiakat Ludasig nejlők és gyerme-

keik sirva követők, meg lévén győződve, hogy Tordán meglelték; a mezőesi szavazók elég biztosan Egerben keresztül jövelek katonaság volt ki 3-án, az a választás 2-ik napján délelőtti értesítés részletesen a szavazók vezetőitől a fennbéli jelzett felmerült esetekről, elhatározták a bizottság, törvényességét beszélteti, felhívja jogát a tordai pártunkbeli értelmiségnek, tetszése szerint részt venni a szavazásban vagy nem, egyidejűleg jelentését az elkövetett törvénytelenség ellen a választási elnökhöz megmetti s órást a választás 3-ik napján benyújtani.

Tordán helyt, a terrorizálást teljes mértékben bámulhatok, minden utca kapitány, káplár és fráterekhez volt osztva, a jobboldali polgárok nagy része éjjel nappal őriztetett, a választás napján pedig kénytelenek voltak a kijelölt kapitányhoz menni s javul annak, ki ezt elmulasztotta. 10-én is utána mentek, ehit farsang Tisza László cédulát nyomtak márkába s az elöltek kéteseknek annyira körme alá néztek a szavazásnál, hogy bárha titkos szavazás volt, kénytelen vala az illető igazolvány átadására szavazó céduláját tényleg nyitva tartani elanyira, hogy előltek akárnyá ismeretes dekpárti élte veszélyeztetése elkerülését kénytelenített meggyőződése ellen Tiszán adni szavazatát. Ily körülmények között álltunk, hogy a vidéken hátramaradt több száz szavazók behozatalával az ingertelenség növekedik s tekintve az előzményeket, a vidéki szavazók életéről sem mervén a felelősséget magunkra venni, a választási elnököt a hozzá benyújtott adatoknak a kir. törvényszékhez átételére kérvé s az elnöknek a választással való törvénytelen eljárása ellen szót téve, pártunk a választást visszavontuk — Ez a szavazás tényállás. — Minden este nagy megnyugvással szolgáltak elv-társainkba s még nagyobb dicsőségére az elnöknek, hogy e szerintek ily csekély, de hozzájuk méltó érvekkel vitták ki a győzelmet, mert hogy a morális téren vezettek, bizonyítja Tiszának a felismerésen fellépése is.

Áttérve a „M. Polgár” 159-ik számában megjelent választás utáni cikkre, annak pár passzusát nem mellőzhetjük hallgatásánál. Cikkjéről az elnök higgadtsgáról tart dicierádát, hibáztatva a kormányt, hogy a rend fenntartásért csendőrköt és katonaságot alkalmazott. Ugy tudjuk, minden becsületese ember szereti a rendet, vagy legalább szeretné kellene s nagyon bámulom, hogy cikkjéről ur feljajdul, ezt vagy elvöl teszi, a kormány minden intőitől hibáztatja keletén, ha a legjobb is, vagy pedig az önhitségnek nem kis adagával bír, ha azt hiszi, hogy azon több százból álló férfi és nőcsoporthoz, mely a választás 3 napja alatt a főtéren a Tisza felszallagozott arczépe alatt campiorozott s melynek nagy része a bevett lekecsédől fogva s dőlvegeze parodizálta a házának rendületlenül jöve híve ó falyar—t választás körülmények között főten tudta volna tartani. Mily szép példáját adta a higgadtsgának, azon avagy 30-ból álló, a polgáreny pauszával vértetett szilárd polgár elem, mely egy fuzakas vezetés alatt, a „Nap” vendégében egy bekésmen ékező utat megrögzött, csak azért, hogy Deákpartit (az úgy a kir. törvényszék előtt áll) s hogy az illető élve menekedtek, az csak is egyik felvilágosultabb korteszervezőjének tulajdonítható. S efelőtte ez cikkjéről ur, a szavazó terebren a pártja constablene által elkövetett insulstus?

Nézetünk szerint abban áll az önk által oly gyakran említett polgáreny, hogy csak hirlapok fenhangon hirdették a higgadtsgát, pártleikhez szölvé pedig — mint éppen cikkjéről ur tette Tiszát köszöntve a főtéren — a Deákpartit kiirtandó ellenségek neveztek. Ez több mint következetlenség, több mint intolerancia, mert nézet különbségért egy pártot ellenségek nevezni, nem egyéb, mint a gyűlöletnek a socialis életbe átlétséve, vagy elcaltan bizonyítéká annak, hogy az illető, ki azt teszi, politikai téren szerepelni nem képes, mert politikát szentrendjével egysejteni fanatizmus, a fanatizmusnak pedig megállapodása nincsen, vagy pedig rossz akarat, az utóbbit azonban nem akarjuk hinni.

Felhozzatik továbbá, hogy az óráz beadásra 17 bator férfi vállalkozt; ezt öljsemjük, s ez az a miben igazat mondott cikkjéről, mert minden esetre nagyobb bátorság kellett hozzá, nyitlan szemök közé mondani önöknek, hogy törvénytelen utat követtek, mint a mekkora bátorságra az utat a polgáreny pauszával vértetett pártunk és vezetőinek volt szükség, hogy a nyers erőre támaszkodva törvénytelenséget kövessenek el.

— D. —

Hunyadmegei választások.

Erdélynek ezen legnagyobb és legnépesebb vármegyéje, mely a föld mélyében rejlik kincsei által birtva van hazánk Belgiumát képezni, melyet néhány év múlva a vas-ípar virágzóvá teend, melyen nemzetünk legerősebb memléke, a bunyadi vár most királyi kastélyá épül fel phoenixként hamvaiból, most végzte be a képvis. választásokat. A mult országgyűlésre e megye Hunyad és Hátság várossal együtt négy képviselőt küldött, három jobboldalt, s egy ellenzék.

Hogy az 1872-ki országgyűlésre nem egy jobboldali képviselőt küldünk, hanem még egy ellen-

zékelit többet, mint a mult országgyűlésre — a sok tekintetben, a megyei Deák párt helytelen eljárásának az eredménye. Állásom bizonyításáért végük rendel az itteni választásokot.

A megyei Deák-párt egy értekezletben, melyre különben is kevesen voltak megbírva — nem tudni mi okból — a dévai választókörletben egy oly egyént léptetett fel képviselőjelölt, kihez bukása szinte bizonyos volt, mert a hogy az eredmény mutatta, a Deák-pártnak egy része nem is szavazott, és egy nyeretett csak az ellenzék jelölt 38 szavazattal seget.*

Hátság várossának választása is bebizonyította, hogy a helytelen eljárás maga után vonja a bukást. A hátsági volt képviselő B. K. ki nem csak az általa képviselt várost, hanem e megyéért is sokat tett, e város részéről újból képviselőjelöltnek léptetett fel. Rövid idővel a választások előtt azonban a városnak egy része r. k. plébános György István, az utóbbi mellett a románok egy része is nyilatkozván B. K. természetesen kötelességének látta a dolgok ily állásában visszalépni, és így tett Gy. J. is. Ebben az ottani Deák-párt megnyugodott, és így látszik, az igazak álmat kezdte aludni: csakis ennek folytán történt, hogy az utolsó órában a választás előtt 1 órával (egy órával) újból gyűlést tartva, észrevették hogy a románok a nemzeti pártot paszivitást Fleischer Mare Marint állították fel, tehát a Deák párt bukása kikerülhetetlen, és az utolsó órában B. K. megkötött, a képviselő jelöltségnek újból elfogadására, mit ő a bizonyos bukással szemben tenni — elég nyelgült volt.

Ki a szavazásnak párdóját akarta látni az jött volna el Hátság. A román, szavazók az érdemenek (?) városi bíróság városi szolgákkal hozatta egyenként az urnához és ha egy román véletlenül B. K.-ra szavazott, Macellari Fleischer nevét nem tudván, egy városi hivatalnok részéről (ha nem csaldom Balázs neve) nem a leghelgőbb épít-honokban részesült. Szavazat meg Macellari státusfőura többnyire oly emberek, kik azt se tudták, hogy él-e egy ily nevű egyén a világon; a román papás és egy néhány intelligensnek román nem is ment a szavazáshoz, ezen intelligentszák természetesen se a városból, se a fentemeltetett Balázs és testvére nem tartozván, kerek számokkal kimondva B. K. kapott 70 szavazatot, a nagy Macellari 100-ot, beleértve azon szavazókat is, kiket városszolgák hoztak az urnához.

A v. hunyadi választásnak eredménye, mint tudva van a volt képviselő, deák-párti Benedikt Albert újból megválasztása. A Hátság-kerületi választásnál deák-párti Kendei Árpád 433 szavazattal megválasztott meg — ellenzék Mar Lőrinc ellenében. A választás itt a legerősebben folyt le.

Megyeknek tehát egy Deákpartit követel kevesebbje van. Az ellenzék azonban Macellari uralt mint nem nyert, mert ha ő februári programjához hű maradt — ámbár nála a következetesség nem szokás — úgy ő mandátumát nem fogadja el és Hátság városa újból választ.

Reméljük, hogy az ottani Deák-párt ezen időt készen várja és jelöltjét többérellyel támogatva keresztül is viend.

Sztrigymenti.

KÜLFÖLD.

Kolozsvárt, jul. 22.

Merénylét követetett el ismét egy uralkodó élete ellen, s hol másutt, mint Spanyolországban, a forradalom, örökös polgárháború ezen pestises hazájában? Amadeus, mint a távoli jelenti, e hó 18-án éjjel nejével együtt a legnagyobb veszélyben forgott. Midőn éjjel a királyi palotába tért vissza, ott egyen riddt a királyi kocsira, de a királyi párnák szét golyók szerencsére célt tévesztettek, így eme véletlenszerű megmentése Spanyolország rongyos kőpöngyöz be burkolt grandezáját, a királyi gyilkossági bűn örök szennyfoltjától, habár e kísélet maga is oly szennyfolt, melyet csak évek vagy új vérfoltok lesznek képesek elfedni a spanyol nép becsületén.

Igaz ugyan, hogy egyes fanatikusok bűnéért nem lehet egy egész nemzet föltétlenül elítélni, de az is igaz, hogy Spanyolország, hol a politikai erő és rablógylkosságok napirenden vannak, hol a pártok „alkotmányos” harcaikban a gyilkos tört is tisztességes fegyver gyantát használják, egészen más mértéket kell használni az ily tettek megítélésére. A madridi ácsuralt előtt tegnapelőtt elkövetett ortvánadás szennyfoltja nem annyira a merénylét eszközeire, hanem azon politikai pártokra esik vissza, melyek a derék Amadeot akadályának tartják Spanyolország „boldogtató”-nak utjában, s nincs kétség benne, hogy e gyilkosság már előre tervezve, s talán a királyi vidéki körútra volt kiszámítva; de a czinkosok értesülve, hogy Amadeo, a spanyol nép íránti bizalmatlansága miatt, katonai sorfal között

*) Igen t. tudósított felvilágosító sehoggy sem tehetjük magunkra, a csak rosszai vannak képek a diva-kerület Deák-párt egy részének kicsinyes magánai. Nézetünk szerint, ha a pártgyűlés egyeztetés helyett a jelölt az a több mint század annyi személyt viszonyára bálvány. A személy csak addig, amíg az a párt érdeke forog kérdésben s a kis bérmi tekintetből visszavonulnak a szavazástól, nem a személyek, de a pártok ellenségei. Szerk.

fog utazni, a merénylét végrehajtásával sietett. Hogy mely politikai párt volt ezen merénylét erőkei szerzője, minden adat hiányában, még hozzávetőleg sem lehet meghatározni: mert a karlisták és a „sagisták” — s főleg ez utóbbiak, a királynak a radikális Zorillával való szövetségése miatt — egyformán képek a politikai orgyilkosságtól ogva a forradalomig, államesiny és királygyilkosságtól. A legközelebbi napok egybeiránt tan világot fognak vetni a merénylét részleteire és szerzőire.

A keleti kérés felől a „Journal des Debats” legújabbán igen érdekes cikket közöl, melyeket az európai sajtó nagy figyelemel mltó, s a bécsi külföldi sajtó részben sugalmazottaknak mond. Mindenestre megérdemlik e cikkek azt, hogy ismertesük őket.

Törökország külpolitikájáról szölvé, megemlíti a változást, mely az egykori orosz-ellenesség helyébe lépett a konstantinápolyi udvarnál. Sőt Machmud pasa meggyőződése szerint, így ir: Oroszország az egyetlen hatalom, melynek bíróságtól Törökországnak kultiválnia kell. Franciaország és Ausztria-Magyarországnak, Machmud pasa, szerint otthon is elég baja van; Angolszág önkényt vonult vissza, Oroszország nem elég jelentékeny, Perorszországnak meg semmi voltaképpeni érdeke sincs a keleten. Oroszország egyedül lehet veszélyes, s hogy ezt is lefégyezhesse, a legjobb viszonyokat ápolja vele. Más oldalról meg személyesen is meg kötelezze Ignatieff iránt a nagyvár, ki nagyvességre iránt mindent elkövetett. Mindezek Ignatieff uralkodóv teen-dik Konstantinápolyban.

Ezután elmondván Ignatieff s. e bonyodalmas kérdéseket felidőzi szerető diplomata” befolyását a hírdet bolgár kérdés megoldására, így ir: A nagy kérdés, Ignatieff fő fő dolga azonban a küzelem Ausztria-Magyarország ellen, s ez állam hitelének lerontása.

Ignatieff tábornok Ausztria és Magyarországra nyílt és szenvedélyes ellensége. Véleményei honfirtás azon részéhez kötik, kiknek politikai hitvallásuk, hogy Oroszország ezen nem érte még el a fejlődésnek véghatárait; s hogy ez állam feladata egyensúlyt a magyarok, németek és törökök igája alól felszabadítani szolgátok és hogy végre jogon van követelni minden görög-keleti egyház fölötti fenhatóságot, mint a byzanci császárságtól reá báromlott örökséget.

E tanok követői, kik Oroszországban milliókra rugnak, Ausztria-Magyarországot fő fő ellenségeknek tekintik, mint hazájuk nagy hivatása kifejezésének legnagyobb akadályát. Ignatieff tábornok osztja ezen nézeteit és ellenszenvet a hatalmasság iránt; fő fő dolganak tartja tehát harcolni ez állam ellen: keleten politikai egyházi és nemzeti gazdasági téren egyaránt határozottan és szellemének egész erejével.

Ezután egy konstantinápolyi levélből említi a cikk, hogy Ignatieff, hogy használja föl talai Prokesch-Osten osztrák-magyar nagy követ hosszas távolléttel Konstantinápolyban, hogy tündette fel a magyarokat olyanok, mint kik szerbeket és más törökorsági népeket kéz alatt a török elűs ir gatják, s hogy sikerült a török kormányval elhitetni, hogy Andrássy gróf osztja Szerbia és Hercegovina különválásának tervét. Ugy hogy mikor Ludolf gróf nevezetett ki osztrák-magyar követé, a talaj már volt Konstantinápolyban dolgozva.

Ezután elmondja a törökországi hírdet ki-sírlét történetét, s ennek jóakaratu megakadályozása által Ausztria-Magyarország befolyásának egyre való növekvését. Erre nézve a cikk így ir: „Az osztrák-magyar követ, Ludolf gróf, legutóbb több kihallgatáson volt a szultánnál, s attól a Medjidije-utól egy keresztény jelent, tanácsai ma már nagyfontosságúnak tekintetnek a porán. Az osztrák-magyar befolyás Konstantinápolyban egyre növekszik, s némely kérdések oly megoldást nyertek, mely nem igen lehet Ignatieff tők”-nyo szerint, így, a török pasztyáknak a magyar vonalokkal összeköttetésére nézve új, a Magyarországi-Ausztria érdekeinek megfelelő s a tábornok hajával ellenkező elhatározás történt. A bolgárok egy csoport sem mutatkoznak hajlandóknak ifu egyházukat az orosz egyházzal egyesíteni. Megnyervén függetlenségüket a görög egyháztól, éppen nem akarnak új függésbe jónni az orosz irányban? Egy szóval — így végződik a cikk e része — Ignatieff tábornok, a ki most tért vissza Konstantinápolyba, nehezen talál mindent úgy, a hogy szeretné.

NAPI HIREK.

Kolozsvár, július 22.

Kolozsvár szab. kir. város választó polgársága, mint értesülök, ünnepélyes fáklyaszóval megkezdte ma este megismetni országgyűlési képviselőit. P. Péchy Emanuelt és Hajas János-t. az átváltozó szónoklatok, mint halljuk, Fiedly Heinrich és Horep György fogják tartani. Gróf Péchy Emanuel szerdán Pestre utazik; értesléseink utját a kir. biztosság felosztásának ügyével hozzák kapcsolatba.

— A vallás és közoktatási m. kir. miniszter Széklay Maria kolozsvári állami tanítóképzőintézet igazgatójának s Nagy Lajosnak a marosvásárhelyi polgári iskola tanítójának külön-külön 300 forint-seget engedélyezett oly célból, hogy a nyári szünidő alatt 5 — 6 hétre külföldi iskolák látogatására utazhassanak.

— Az erdélyi román irodalmi és nyelvi velő egyesület az évi rendes vándorgyűlést jövő hó 5-én kezdődőleg Sz. Sebesen fogja megtartani.

— Összírte részvételt közöljük a következő gyászejelentést: Kethely József, kir. tanácsos, Kolozdobokamegyei tanfelügyelő és neje Elekes Antonia magok és gyermekeik: István, Izabella, Katinka, Irma, egy számos rokonok nevében a bánatos szülői szív mély fájdalommal jelentik, hogy kedves fős Kethely Sándor, 1. éves akadémiai jogász, életének 20. évében, hosszas aszkázásból a hó 20-án reggeli 8 órakor jobb létre szenderült Földi részről a hó 22-én délután fél 5 órakor fog a r. kath. anyaszentegyház szertartása szerint bekövezetett 530. sz. háztól a köztemetőben ideiglenesen elhelyeztetni. Lelkéért az egészről áldozat f. hó 23-án délután 10 órakor fog a templomban az egék urának bemutatni.

— Királyné ő felsége Ischben a legfestelebb módon fő és sáttán egyedül kísérője magyar társalkodóné: Ferenczy Kissasszony. Közéltéb a rostenbach malmot látogatta meg s az ottani vendéglőrtben húsdot rendelt. Alig foglalt azonban helyet, a kiváncsiak egész serege állt körül minden oldalról szemügyre véve a látogatóra. A királynéknak nagyon tetszere volt az alkalmatlankodás, fő állott s a közönséges vendégvámba ment, hol parasztek ülték s ott költötte el hűsítőjét, méltó beszakodással mondván: „Szörnyűség, még a számba is enéznek az emberek!”

— A kereskedő ifjúság, mint halljuk, jövő hó 11-én ismét egy nyári tánc-vigamelt rendez, mivel a mult hó 16-án tartott tánc-vigamelnak az idő nem igen kedvezett és sokan, kik óhajtottak volna részt venni e kedves nyári mulatságban, elmaradni kelt kénytelenítették.

— Hymen. Társas körünk egyik szép virágát: Szász Ilka kissasszonyt a napokban jegyezte el Nik Ferencz itteni kereskedő. Sok áldást e frigyre.

— A „Hilaria” dalnokai augusztus 14-ére Medgyesre fognak kirándulni, részt vendők az ott ép e napon tartandó szász nemzeti tornaszár és lövész ünnepélyen.

— A „Kék szölvő”-ben egy négy tagból álló irolí várom daltársulat mulattatja eleven dalalval az önkényesen adózó közönséget. Legteljesebb jelenség e társulatban egy alig 10—11 éves fiú, férfias csejűs tenor hangján, — eleven előadásul — az ábrázolási képesség figyelemre méltó jelével.

— Az erdélyi gazdák második vándorgyűlése folyó 1872 di év október 3. 4. 5 és 6-ik napján lesz Dicső-Szent-Mártonban megtartva, melyre a haza minden gyakorló gazdája egy, mint általában a gazdaság minden barátja tisztelettel meghívatik. Ezen vándorgyűlésen a küllőmegyei gazdasági egylet által rendezendő tárlat lesz összekötve. A vándorgyűlés ugyan mindenki jelen lehet, de tanácskozásban és kiállítésekben csak az vehet részt, ki folyó év szeptember hó 1-től kezdve a küllőmegyei gazd. egylet pénztárhoztól (Dicső-Szent-Mártonba cimezve), két osztrák értekt forinrt, tag-sági igazolványt váli, mely tagsággal a fenti jogon kívül még következő előnyök vannak összekötve u. m. 1) ezen igazolvány előmutatása mellett a vándorgyűlés tagjai az első erdélyi és a magyar keleti vasut vonalán féláron fognak utaztatni; 2) a vándorgyűlés tagja a tárlat és gyűlésre vonatkozó minden nyomtatványt díjtalanul és bérmenten nyer; 3) az igazolvány előmutatása mellett a tagok a tárlatot díjtalanul látogathatják. A megvitatandó kérdések négy héttel a vándorgyűlés megtartása előtt fognak közütdomásra hozatni. A kiállítás az egész haza területre terjed ki és három részre oszlik: állattérmetny, és géptárlatára. A kiállításra szánt állatoknak legkésőbb október 4-én reggeli 8 órára helyt kell lenniük, később érkezők a versenyből kizáratt. A termény- és gépiállításhoz szánt tárgyak legkésőbb október 3-án déli 12 órára beküldendőek, később érkezők a versenyből kizáratt. Azon termények, melyek az 1873-iki világkiállításra is méltó helyet foglaltathatnak, a kiállítástól folyó áron be fogtak váltattni és collectiv tárlattá egyesítve, Bécsben bemutatattni. Ezen collectiv kiállítás minden tárgya az egyes kiállító nemzati állítványán ki minden a világgal nyerned jutalom és kitüntetés a kiállítót fogja illetni. Az október 6-án tartandó kevesenven három minő két igavonó állat tárlat vont eke vehet részt; a bejelentési határidő október 5-én déli 12 óráig. A földmívelési miniszterium által díjazott családjutalmazásra külön pályázatot hirdet a küllőmegyei gazd. egylet és az alább részletezett díjakat október 6-án fogja kiosztani. — Jövő számkunkban közölni fogjuk a tárlat részletes tervezetét is.

— Máthé István, egy 18 éves fiatal erdélyi hegedűművész e hó 14-én, Hídárgen hangversenyt rendezett. Ottani tudósított díszreállt elemekhez megjátékáról. Az ifjú művész Hídárgen Baróthra, onnan pedig Háromszéknak veszi útját.

— Az erzsébetvárosi vasuti távírdra állomás a magyar keleti vasutvonalon magánúrgyónok felvételére is felhatalmaztatott. — A „M. Polgár” öröme megújul az udvarhelyi választás fölött. Tegnap számában azt mondja, hogy hónapok óta ezelt leleveket vett, melyek a baloldali Kassait mindenáron népszerűtlenné akarták tenni, és sejteti akarja, hogy ezen levelek jobboldali kezektől — ferditett írással — származtak volna. Biztosítjuk a „M. Polgár”-t, hogy colossalis tévedésben van. A dolog úgy áll, hogy

